

Neakivaizdinis VILNIUS

| Nr. 1

Pavasaris, 2019

„Betoniniai“ vilniečiai
gyvena Viršuliškėse

Skulptoriaus Mykolo Saukos
eksperimentas periferijos parke

Prieš 20 metų čia vyko
geriausi vakarėliai

Kas vyko už pirmųjų
gyvos muzikos klubų durų?

Visų mūsų reikalus

Chemikė Erika Kielė kviečia
kurti asmeninį ryšį su paveldu

VILNIAUS SAVAITGALIO STUDIJOS

Pirmoji laida

Balandžio 27–28 d.

Keliauk į Neakivaizdinisvilnius.lt,
atsisiųsk studento pažymėjimą,
gauti nuolaidą traukinio bilietams ir prisijunk
prie alternatyvaus Vilniaus miesto tyrinėjimo.

STUDIJŲ PROGRAMA IR PAPILDOMA INFORMACIJA:
NEAKIVAIZDINISVILNIUS.LT

Nespėjusių ar negalinčių dalyvauti savaitgalio studijose
miestas lauks jiems patogiu metu.

Renginio partneris

 traukiniobilietas.lt

Jūsų rankose pirmasis žurnalo
„Neakivaizdinis Vilnius“ numeris.

Leidiny, kurio idėja kilo siekiant kiekvienam
praverti duris į mažiau atrastas kultūrinės
sostinės erdves, neakivaizdžias istorijas,
neišragautus skonius, rečiau girdimas
iniciatyvas. Čia nuguls tekstai žmonių,
kuriems Vilnius kasdien yra tyrinėjimų erdvė ir
įkvėpimo šaltinis.

Pirmajame numeryje kviečiame pasivaikščioti
tarp betoninių „vilniečių“ miesto periferijos
parke, pajusti 90-aisiais sostinės muzikos
klubuose vykusią vakarėlių dvasią ar stabtelėti
pokalbio kadaise daržovių sandėliu paverstoje
Ramintojos bažnyčioje.

Tačiau šio žurnalo puslapiai – tikrai ne viskas.
Verskite toliau.

Turinys

4

ĮVADAS

6

VIETA

„Betoniniai“ vilniečiai
gyvena Viršuliškėse

10

ISTORIJA

Prieš 20 metų čia
vyko geriausi vakarėliai

18

KADRAS

Susitikę atspindyje

22

VILNIETIS

Visų mūsų reikalas

28

SKONIS

Duonos ambasados

36

RAKURSAS

Dviejų arklio galių
tramvajus

40

MARŠRUTAS

Literatūrinis Vilnius

44

PULSAS

• Vilnius – toks žinomas ir toks neatrastas.

Atrodė, kad čia viskas pažįstama, apkalbėta ir aplankyta – didinga Arkikatedra, miestą nužvelgiantis Gedimino bokštas, senamiesčio gatvelių labirintai, dangų raižantis Konstitucijos prospektas, jaukioji Šv. Onos bažnyčia, tykiai prigludusi prie Bernardinų sodo, prisikėlusio ramiems pasivaikščiojimams ir aršioms šachmatų dvikovoms po gluosniais. O kur dar oro balionais spalvinamas vasaros dangus, nepriklausomybe sienas išrašęs Užupis, besišnekantys Neries krantai, istorijas šnabždančios fasadų figūros... Tiek daug ar tik tiek? Tik.

Už miesto centro slypi neatrastas Vilnius. O ką jau kalbėti apie tai, kad ir kiekvienoje senamiesčio gatvelėje nuo vaikščiojimo nublizgintu grindiniu yra daugybė vartų, pro kurių rakto skylutę atėjo laikas žvilgtelėti.

Būti priežastimi iš naujo atrasti sostinę.

Su tokiu tikslu radosi Neakivaizdinis Vilnius – dėja, skatinanti vilniečius ir miesto svečius pažinti alternatyvią Vilniaus pusę. Nuo nedaugeliui žinomų istorinių bei kultūrinių objektų, išskirtinių Vilniaus asmenybių, nepramintų gatvių ir skersgatvių, centro ir periferijos slėpinių iki barų, kavinių bei pramogų – visa tai, ką miestas kurį laiką buvo pasilikęs sau. Tačiau, kaip ir kiekvienam mūsų, džiugūs atradimai yra tie, kuriais gali pasidalyti.

Studijuoti Vilnių, ne tik studijuoti jame.

Kartu tai ir alternatyvaus pažinimo platforma. Neakivaizdinis Vilnius kviečia žmones iš visos Lietuvos prisijungti prie Vilniaus miesto studijų. Čia nėra jokių primestų interesų – studijų kryptį renkiesi pagal tai, kas įdomu. Gal tai kultūrų studijos, supažindinančios su miesto periferijoje esančių rajonų istorijomis: kalvoti Markučiai, pramoninis Naujamiestis, bohemiškasis Užupis, Pilaitės tvirtovės ir kt. O gal menų studijos, tiesiančios takus pro fotogeniškiausias miesto vietas bei pastatų sienas, paverstas drobėmis? Domina literatūra? Galėsi pasivaikščioti Vilniumi lyg knygos puslapiais.

Nepamiršti ir tie, kuriems artimi gamtos mokslai, architektūra, ar tie, kurie ieško įdomių idėjų miesto tyrinėjimams su vaikais.

Nepamiršti ir tie, kuriems artimi gamtos mokslai, architektūra, ar tie, kurie ieško įdomių idėjų miesto tyrinėjimams su vaikais. nišinių parduotuvių, pasiūlymų gurmanams, netikėtų pramogų ir veiklų iki meno erdvių ar mažiau žinomų žaliojo Vilniaus zonų.

VISA TAI IR DAR DAUGIAU
Neakivaizdinisvilnius.lt

„Betoniniai“ vilniečiai gyvena Viršuliškėse

Jogintė Užusienytė
Agnė Katmandu nuotr.

Visa, kas gražu ir įdomu, sutelkta miesto centre – toks požiūris paprastai vyrauja ne tik miesto svečių, bet ir pačių vilniečių galvoje. Pakraščiuose įkurti pilkų sienų rajonai su savo niūria architektūra, atrodo, turi nedaug vilties pakeisti šį mąstymą. Tačiau rašytojas ir skulptorius Mykolas Sauka vis dėlto bandė įpūsti meninės gyvybės mažai kuo išsiskiriančiam Viršuliškių parkui. Nuo praėjusio rudens čia įsikūrė „betoniniai“ vilniečiai.

Viršuliškių parku yra pavadintas miškelis, kuris stūkso ant nedidelės kalvos. Parko pašonėje stovi vaikų darželis, šiek tiek toliau – gyvenamieji blokai. Greičiausiai vietos gyventojai nedrįstą naktį čia nosies kišti dėl vyraujančio stereotipo, kad tokioje vietoje gali rinktis „neaiškos“ kompanijos. Tačiau M. Sauka šią vietą pasirinko tiksliai. Jis nenorėjo baltų sienų galerijos, į kurią renkasi tik meno bohema, bet siekė savo darbus paleisti į laisvę ir eksponuoti atviroje erdvėje.

„Žiūriu į kuriamą skulptūrų parką kaip į eksperimentą: patikrinsime, ar jos pačios savaime gali padaryti aplinką kultūringesnę, ar gali piliečius įkvėpti būti geresnius. Juk apžiūrinėdami meno kūrinius parodose daugelis atsistoja tipine poza – susideda rankas už nugaros. Ar yra bent kokia tikimybė, kad tokia poza parke atsistos ir vandalas? Banditas? Girtuoklis?“ – retoriškai klausia autorius.

Pasak jo, nors įsivaizdavimuose apie miškelius yra tiesos, kol dvi dienas Viršuliškių parke betonavo skulptūras, jam neteko sutikti nemalonių praeivių: „Lankytojai, su kuriais kalbėjau, buvo labai malonūs ir kultūringi. Tik kažkas pavogė kastuvą.“

„Žiūriu į kuriamą skulptūrų parką kaip į eksperimentą: patikrinsime, ar jos pačios savaime gali padaryti aplinką kultūringesnę, ar gali piliečius įkvėpti būti geresnius.“

Menininkas šiuo darbu nesiekė kažkaip pakeisti Viršuliškių mikrorajono veido. Kaip tik norėjo papildyti, priminti kiekvienam parko lankytoji, kad pirmiausia esame žmonės. „Daugiabučių vaizdas mane iš karto verčia mąstyti apie termitus, skruzdėles, širšes, nors jų visų kuriama architektūra gražesnė už sovietinius pastatus. Mat tokie betonai nužmogina, o kai jie dar ir neestetiški, labai slogus jausmas. Atrodo, čia mažiau vilties negu bet kur kitur. Bet rajonų nereikia keisti. Reikia prisitaikyti ir papildyti tą aplinką naujais dalykais, kurie per daug nerėžia akies. Betoninės skulptūros dera šioje aplinkoje ne tik todėl, kad jos sukurtos iš šios medžiagos, bet ir todėl, kad vaizduoja sostinės gyventojus, o ne termitus ir skruzdes“, – apie savo idėją pasakojo jis.

Pasak skulptūrų parko autoriaus, pasivaikščiojus po Viršuliškių parką galima užsukti, pavyzdžiui, į Šeškinės turgų, pereiti per kiemus iki autobusų stotelės ir pasidžiaugti kultūringa kelione – kitokia negu Vilniaus senamiestyje, bet su savita nuotaika.

M. Sauka eksponatams specialiai pasirinko atvirą erdvę.

Kol kas menininkas ten pastatė du vyrus ir moterį vaizduojančias skulptūras. Eksponatai – suaugusio žmogaus dydžio, prieinami skirtingose miškelio vietose. Skulptūrų pozos neatrodo patogios, veidai – lyg prislėgti rūpesčių. „Tai, kas sieja paprastus žmones, atsispindi jų veide. Tai yra pati giliausia prasmė. Daugiau čia nereikia nieko suprasti“, – sako autorius.

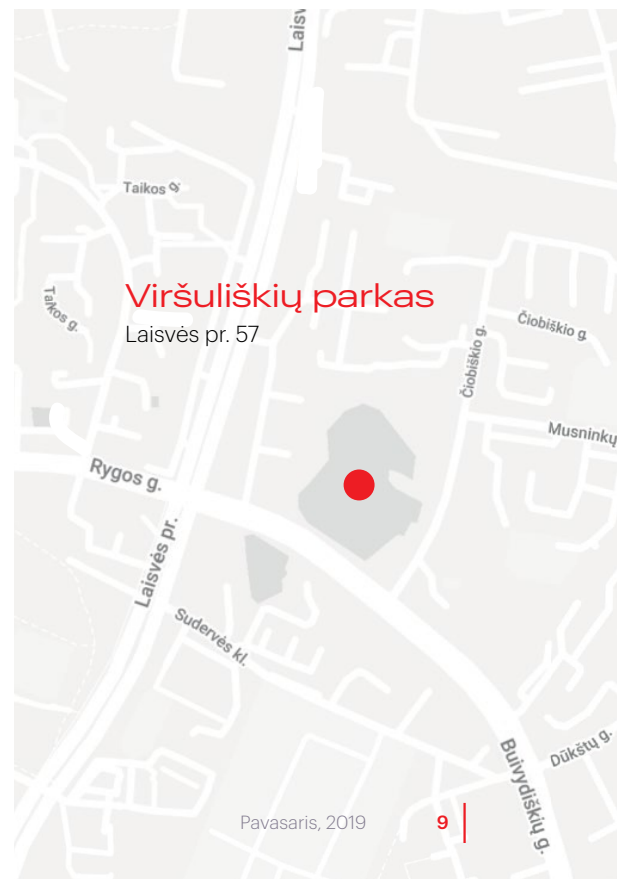
M. Sauka viliasi, jeigu ši vieta ir taptų mėgstamu vilniečių traukos centru, eksponatai vis tiek turėtų pamažu susiliesti su mišku, tapti natūralia jo dalimi. „Nebent skulptūros labai smarkiai nučiupinės, antra vertus, tuomet jos neapsamos ir visada bus pirštų nupoliruotos tam tikrose vietose.“

Paklaustas, kaip dar būtų galima kūrybiškai keisti Vilniaus rajonų vaizdą, Mykolas išskyrė gatvės meną – grafitį. „Tegul pokyčius skatina patys gyventojai, jie geriausiai žino, ko trūksta. Man, prašalaičiui, atrodo, kad paprasčiausias būdas būtų ant daugiabučių piešti grafitį, ne *tagus*, o didelius piešinius per visą sieną. Miestuose, kurie nepasižymi įmantria architektūra, grafičiai padaro stebuklą, pakeičia erdvę, lyg kambaryje pastatytas veidrodis. Ir nieko nereikia griauti ar statyti“, – apibendrina jis.

Šiais metais parke suplanuota pastatyti dar du kūrinius. Ateityje jų gali atsirasti ir daugiau. M. Saukos skulptūrų parkas Viršuliškėse yra vienas meno projektų rėmimo „Kuriu Vilnių“ konkurso nugalėtojų. Pagrindinė konkurso mintis – pagyvinti atokesnes ir primirštas Vilniaus vietas. Šiuo metu yra įgyvendinti 9 įvairių menininkų projektai.

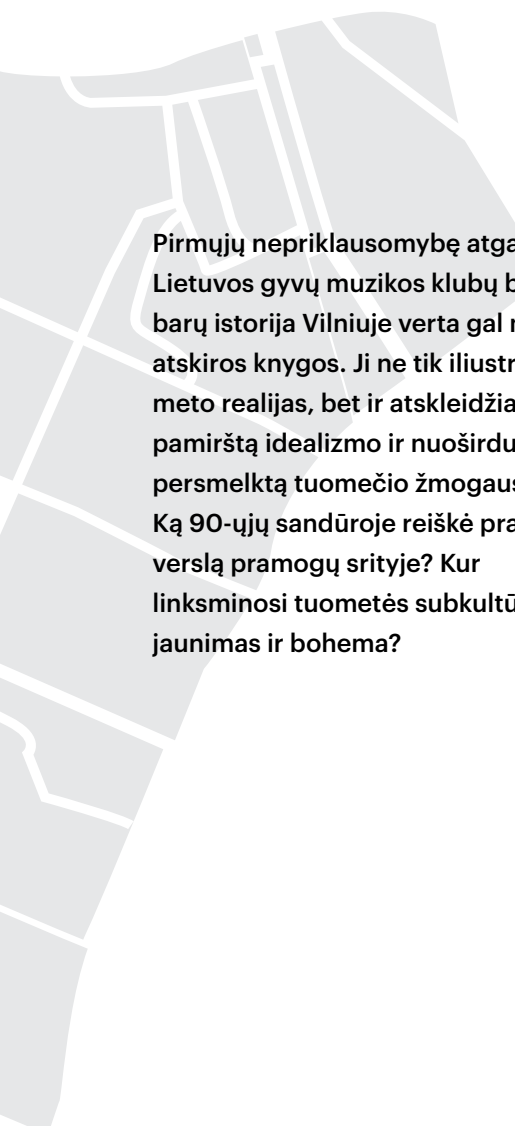

Autorius tikisi, jog skulptūros pamažu susilies su mišku.

Prieš 20 metų čia vyko geriausi vakarėliai

Matas Mulevičius

Pirmųjų nepriklausomybę atgavusios Lietuvos gyvų muzikos klubų bei barų istorija Vilniuje verta gal net atskiros knygos. Ji ne tik iliustruoja to meto realijas, bet ir atskleidžia kiek pamirštą idealizmo ir nuoširdumo persmelktą tuomečio žmogaus veidą. Ką 90-ųjų sandūroje reiškė pradėti verslą pramogų srityje? Kur linksminosi tuometės subkultūros, jaunimas ir bohema?

Visa ko pradžia – pravertas „Langas“ (1992–1997 m.?)

„Ateinu į „Langą“, randu savo chebrą“, – repuoja Marius Berenis-Tru Sabaka, jam antrina Linas Karalius-Ezopas: „O barmenas šiandien geras – įpila už dyką.“ Ne veltui „Žas“ dainoje „Man gerai“ mini būtent šio klubo pavadinimą. 1992 m. rudenį grupės „Antis“ kompozitoriaus ir meno vadovo Petro Ubarto-Sniegiaus apleistoje Sportininkų namų salėje surengto neįprasto jaunų grupių muzikos vakarėlio rezultatas – pirmasis gyvos muzikos klubas Lietuvoje. Pavadinimą iš gretimai buvusios galerijos pasiskolinę ir šūkiu „Lakštingala negali nečiulbėti“ apsiginklavę klubo valdytojai greitai sulaukė aplinkinių dėmesio – „Langas“ oficialiai tapo mėgstamu žymių dainininkų, muzikantų ir šou verslo atstovų traukos centru.

Klubo „Langas“ gimtadienyje koncertuoja grupė „Naktinės personos“.

Miryam Egle HaMagdalit nuotr.

Nėrius Pečiūra prisimena, kad, nepaisant garsaus vardo, klubas stebino savo paprastu ir kukliu interjeru: „Tai buvo viena gana nemaža, skliautuota, senoviška salė, nedidelė scena, „<>.. paprasčiausios kėdės ir stalai.“ Amžininkai pasakoja, kad ir patys renginiai nė iš tolo nepriminė šiuolaikinių prabanga blizgančių vakarėlių. Pavyzdžiui, Vytauto Kernagio ir Dainos teatro pirmosios kompaktinės plokštelės „Abėcėlė“ pristatymo metu 1993 m. gruodį maistas svečiams buvo patiekiamas ant laikraščių, o patį vaišių racioną sudarė duona, agurkai, sūris ir degtinė.

Maištaujantis „Bombiakas“ (1996–2004 m.?)

Keliamės į 1996 m., į Antakalnyje esantį Žalianamį, kur repetavo Vilniaus pankai, grupės „Erkė maiše“, „SKAT“, „Punktas“ (vėliau pasivadinsi – „Armatūra“).

Į repeticijas paklaustyti muzikos rinkdavosi grupių draugai ir *punk* subkultūrai neabejingas jaunimas. Vieną dieną patalpas tenka apleisti ir pankai pradeda ieškoti naujos vietos saviraiškai. Taip jų akiratyje atsiranda 100 kv. m bombų slėptuvė, apsupta vienuolyno ir vidurinės mokyklos. Ten įkuriamas pirmasis Vilniaus pagrindinės muzikos klubas „Bombiakas“, suvienijęs ne tik pankų, bet ir metalistų, depešų, gotų subkultūras.

Agnės Katmandu nuotr.

Įėjimas į „Bombiako“ rūšį. Ant vėdinimo bokštelių likęs mėgėjiškas tagas su klubo pavadinimu.

„Bombiaką“ savomis rankomis įrengė ir juo rūpinosi įkūrėjai. Iš pradžių jis veikė nelegaliai, tad į renginius dažnai užsukdavo policijos pareigūnai, tiesa, ne muzikos paklausti. Po vieno tokio susidūrimo suimami visi klubo lankytojai, tad apsisprendžiama kreiptis į savivaldybę, kad klubas būtų įformintas teisiškai. Pankams pasiseka: surinkę apie 300 parašų jie gavo ne tik leidimą patalpoms, bet ir finansavimą komunalinėms paslaugoms apmokėti.

„Bombiakas“ savo laiku sukviesdavo ne tik Vilniaus, bet ir visos Lietuvos subkultūrų atstovus. Ant jo scenos lipo tokios grupės kaip „Dr. Green“, „Skylė“, „Requiem“, „Tai Ką“, „Turboreanimacija“, „Toro Bravo“ ir kt. Garsesnių grupių koncertai visada reikšdavo anšlagą. Kaip pasakoja grupės „Turboreanimacija“ vokalistas Kastytis Minkauskas: „Susirinkdavo tiek žmonių, kad kvėpuoti nebuvo kuo.“

Klubo įkūrėjai prisimena, kad naktis „Bombiake“ dažnam lankytojui trukdavo 72 valandas, mat užsukę penktadienio vakare žmonės pradėdavo skirstytis tik sekmadienio naktį. Klubo veikla neapsiribodavo vien koncertais. Sekmadieniais ten dažniausiai vykdavo įvairaus pobūdžio turgeliai, veikdavo minimali sporto salė, buvo biliardo stalas, leistas naujienlaiškis „Bombiakas news“.

Kaip „Muzikinis angaras“ norėjo tapti pasaulio centru (1997–2002 m.)

1997 m. spalio 2 d. J. Jasinskio gatvėje dunda žemė, barška langai, girdisi besibūriuojančių žmonių riksmas. Šitaip triukšmingai atidarymo proga lankytojus pasitiko vienas prabangiausių to laikotarpio klubų „Muzikinis

Taip jų akiratyje atsiranda 100 kv. m bombų slėptuvė, apsupta vienuolyno ir vidurinės mokyklos. Ten įkuriamas pirmasis Vilniaus pagrindinės muzikos klubas „Bombiakas“, suvienijęs ne tik pankų, bet ir metalistų, depešų, gotų subkultūras.

angaras“. Optimistiškai nusiteikęs jo savininkas Žilvinas Žvagulis vakarą pradėjo šūkiu „Ir Vasiukai gali tapti pasaulio centru!“, cituodamas legendinio kombinatoriaus Ostapo Benderio kalbą.

N. Pečiūra prisimena, kad ekonominė situacija seno angaro patalpose įsikūrusiam klubui buvo palanki: klestėjo muzikos įrašų pardavimas, sklandė idėja apie galimą lietuviško MTV analogo atsiradimą. Ambicijos ir dideli užmojai suburti aplink save visą šou *biznį* tuo metu atrodė ranka pasiekiami. Pagal pirminę idėją dviaukštėje, 600–700 žmonių talpinančioje erdvėje kas vakarą turėjo vykti teminiai vakarai: antradieniai skirti džiazui muzikai, trečiadieniai – kantri mėgėjams, ketvirtadieniai – šokiams, o penktadieniai ir šeštadieniai – gyvai grojančioms grupėms.

„GreenClub“ logotipo likučiai „Menų spaustuvės“ kieme (Šiltadaržio g. 6).

Agnės Katmandu nuotr.

Įdomu pažymėti, kad klubas lankytojus kasdien priimdavo nuo 10 val. ryto. Kokiomis atrakcijomis „Muzikinis angaras“ viliojo prašalaičius šviesiuoju paros metu? Viršutiniame aukšte stovėjo biliardo stalas ir žaidimų automatai (šaltiniai teigia, kad neįvardyti asmenys vienu metu sugebėjo pralošti net 40 tūkst. Lt). Klube veikianti virtuvė galėjo pasiūlyti gana platų maisto racioną su iškalbingais pavadinimais: nuo „Kiaulienos šiam pasauliui“, kurią ant tikros ugnies kepa pats Gytis, iki „Žas“ koldūnų, kepsnio „Tangomanija“ ar kepto sūrio su garnyru „Pavasariniai žiedai“.

Tačiau, ko gero, didžiausia ir egzotiškiausia pramoga, kuria dieną užsukęs prašalaitis galėjo pasimėgauti, – galimybė prisijungti prie visą pasaulį neseniai apraizgusio interneto voratinklio. „Muzikinis angaras“

skelbėsi atidaręs pirmąją interneto kavinę Lietuvoje. Šiandien savaime suprantamas dalykas tuo metu atrodė lyg fantastinio filmo siužetas. Nori pabendrauti su žmonėmis iš viso pasaulio IRC tinkle? O galbūt esi girdėjęs apie „Lithuania online“ ir nori apsilankyti kokioje nors neseniai atidaryto lietuviško puslapio „svečių knygoje“, kad parašytum: „Pirmas!“? Toks malonumas kainavo 15 Lt / val. Jeigu po nakties linksmybių klaviatūra rinkti raides drebėdavo rankos arba apskritai būdavo neaišku, nuo ko pradėti, „Muzikinis angaras“ siūlydavo „darbo kompiuteriu su instruktoriumi“ paslaugą. Toks džiaugsmas kainavo viso labo 25 Lt / val. Deja, milijonų klubo savininkams sukaupti nepavyko, todėl 2002 m. liepos pradžioje įvyko paskutinis klubo vakarėlis, kuriame „laidotuvių muzikanto“ vaidmenį atliko Aleksandras Makejevas.

Pasidaryk pats klubą...„GreenClub“! (1998–2006 m.)

1998 m. muzikos žurnale „Auis“ rašoma, kad *ska-punk* stiliaus grupė „Dr. Green“ pristatė savo debiutinį albumą „Ska’n’go“. Koncertas vyko „visiškai slaptame sostinės klube“, jame dalyvavo ne tik pankai ir rastamanai, tačiau minioje pasitaikė ir vienas kitas kostiumuotas veidas. Tas paslaptimi apipintas klubas yra ne kas kita kaip tos pačios grupės „Dr. Green“ kūdikis – „GreenClub“, savo veiklą pradėjęs buvusiuose geležinkeliečių rūmuose. Šiandien čia galima rasti gyvai grojančių grupių repeticijų patalpas, kurios ribojasi su pagrindiniu klubu „XI20“, kitaip žinomą „Supuvusios skylės“ pavadinimu.

Kartais dėl savo muzikinės estetikos su grupe „Bix“ lyginti „Dr. Green“ per 12 metų gyvavimo laikotarpį tapo vienu įtakingiausių XX–XXI a. sandūroje veikusių lietuviško pagrindžio reiškinių. D.I.Y (angl. *do it yourself*; liet. pasidaryk pats) idėjoms ištikimi vyrukai organizavo gamtos švarą puoselėjančius *open air jam* festivalius „Darom“, įrašė keletą studijinių albumų, išmaišė didžiąją Europos dalį, sugrojo beveik 300 koncertų. „Dr. Green“ teigia, kad mintis panašiai mąstančius žmones suburti į vieną erdvę kilo būtent vienos išvykos metu, pasirodant Sankt Peterburgo klube „Fish Fabrique“, kuris buvo įrengtas didžiulio stalinistinio pastato skvote.

„GreenClub“ įrengimo darbai, kaip ir galima įtarti, buvo atliekami pačių muzikantų rankomis. Teko išvežti nemažą kiekį patalpose rastų senų dekoracijų, kitų šiukšlių. Iš atliekų buvo sukaltas pirmasis baras, mini scena, iškloti kilimai, atnešti atmosferai sukurti reikalingi atributai.

Klube veikianti
virtuvė galėjo
pasiūlyti gana platų
maisto racioną
su iškalbingais
pavadinimais: nuo
„Kiaulienos šiam
pasauli“, kurią ant
tikros ugnies kepa
pats Gytis, iki „ŽAS“
koldūnų, kepsnio
„Tangomanija“
ar kepto sūrio
su garnyru
„Pavasariniai žiedai“.

Pradžioje 100 klausytojų turėjęs talpinti „Žaliasis“ ilgainiui į koncertus sutraukdavo 300–400 asmenų minią. Rūsijoje veikė nuolat tobulinama koncertų salė, viršuje – poilsio zona, o sekmadieniais būdavo atidaroma veganiško maisto kavinukė su nedidele biblioteka.

„Dr. Green“ pripažįsta, kad klubas padarė įtaką jų pasaulėžiūrai, mat patiems teko rūpintis jo puoselėjimu ir daug ko išmokti: bosistui buvo patikėta apsauga prie įėjimo, gitaristas rengė daugumos plakatų, skrajučių dizainą, o kartu atliko įgarsintojo pareigas, būgnininkas, padėjęs lazdeles į šalį, stodavo už baro, o po pagrindinės vakaro dalies koncertų – prie DJ pulsto. Ilgainiui į kolektyvą jungėsi kitų grupių nariai ar draugai, tad nebuvo srities, kurioje trūktų jėgos. Skirtingas veiklas suderinti ne visada buvo lengva.

2003 m. pastate įvyksta gaisras, kurio metu sudega visa aparatūra ir instrumentai. Kaip teigė patys lankytojai, po šio įvykio iš originalaus „GreenClub“ liko tik gražūs prisiminimai. Magiška vietos aura buvo prarasta negrįžtamai. Nors klubas užuovėją rado „Menų spaustuvės“ kiemelyje esančiose patalpose, dėl sunkios finansų situacijos 2006 m. pradžioje ištikimiausiems lankytojams surengė paskutinį koncertą.

Tebestovi dar vis... „Bix“ baras (1995–dabar)

„Bix“ (šiaulietiška biks – nuorūka) – viena pirmųjų lietuviško roko grupių, ištrūkusių į Vakarus pro geležinę uždangą. Neperdedant galima sakyti, kad grupė gyveno tikrą rokenrolišką gyvenimą. Iki šiol sklando įvairių istorijų apie koncertą Vakarų Vokietijoje, kurio metu juos apšildė dar neišpopuliarėjusi „Nirvana“, „Virgin records“ siūlytą leidybinį kontraktą, galėjusį atverti galimybių JAV auditorijai, Kanuose gautą apdovanojimą už geriausią scenarijų klipui „Pressure“ ir t. t.

Karjeros apogėjuje grupė buvo reti svečiai savo gimtinėje, tad iš užsienio parsivežė idėjų, kaip turi atrodyti tikras roko baras, 1995 m. atidarė savo vardo ambasadą pavadinimu „Bix“ baras. Dėl savo išskirtinės koncepcijos ir konkurencijos stygiaus baras jau tais pačiais metais buvo pripažintas geriausiu mieste. Į jį pradėjo plūsti ne tik grupės gerbėjai, bet ir vietinis jaunimas, studentai ar net solidesnė publika, grįžtanti iš šalimais įsikūrusio Jaunimo dramos teatro spektaklių. Žinoma, lankytojai turėjo pakratyti pinigines, nes, pasak menančių, bokalas importinio alaus kainavo iki 11 Lt, o lietuviško – 6,90 Lt. Tuomečiais bankų griūties laikais tai sudarė 1/30 vidutinio

statistinio piliečio atlyginimo.

Veiklą pradėjęs nuo vieno aukšto su scena bei keletu staliukų, per keletą metų baras išsiplėtė į rūšį su šokių aikštele bei antrą aukštą, kuriame lankytojai galėjo žaisti biliardą. Baro savininkai atvirauja, kad verslo turėjo mokytis nuo nulio, o pradžioje net nemokėjo padaryti arbatos ar kavos. Pirmaisiais metais nuo skylančių stiklų siautulio baro sienas saugojo tamsinti langai ir storu vatos sluoksniu išklotos langinės, o legendinį „Bix“ bosistą Skirmantą „Skirma“ Gibavičių buvo galima sutikti besisukančią virtuvėje.

Išskirtinis baro bruožas – tai paties „Bix“ lyderio Sauliaus Urbanavičiaus-Samo sukurtas dizainas, dvelkiantis chuliganiška roko ir veik laiką pralenkusia hipsteriškos gyvensenos dvasia: durų liukas iš skalbimo mašinos centrifugos, suolai išrauti iš traukinio vagonų, sienos ir lubos aplipdytos įvairiais buitje randamais objektais. Stebina ir tai, kad baro interjeras visiškai nepakitęs iki šių laikų, tad lankytojai turi neįkainojamą progą patirti autentišką laukinių 90-ųjų dvasią. Pakanka žvilgsniu perbėgti per sienas, ant kurių kabo nuotraukos iš grupės gyvenimo, užkliūti už aštresnių kampų ar iš pažiūros visiškai chaotiškų spalvų ar detalių.

Feniksas, pakilęs iš pelenų, – „Brodvėjus“ (1999–dabar)

Vilniaus fenomenu pramintas ir 20-uosius metus skaičiuojantis „Brodvėjus“ duris atvėrė 1999 m. Ilgus metus būtent „Brodvėjus“ yra vienas iš svarbiausių gyvos muzikos klubų Vilniuje, sugebėjusių atsilaikyti net prieš fonogramų kulto apogėjaus paženklinimą XXI a. pradžią. Ne veltui klubo pavadinimas kuria aliuziją į vieną garsiausių Niujorko

gatvių, garsėjančių savo bohemiška dvasia. Tik įžengęs į barą pasijunti savas, nesunkiai gali rasti vietą viename iš dviejų airiško *pub'o* interjerą atkartojančių aukštų. Įsijausti į muziką pulsuojančią atmosferą padeda įvairių jau legendomis tapusių muzikantų nuotraukos, pastelinės spalvos ir į sienas nenuvalomai įsikverbusi čia grojusių bei besilinksminusių žiūrovų energija.

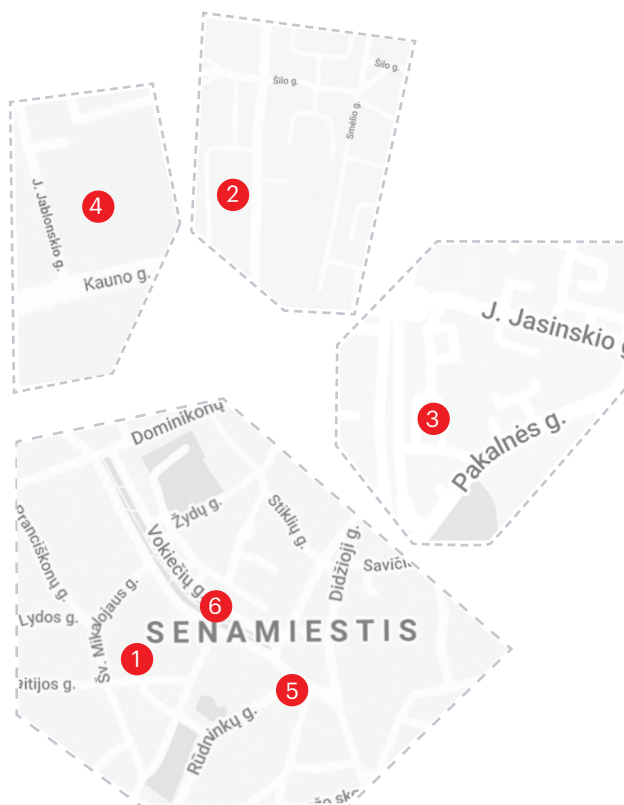
Baro ilgaamžiškumą galima palyginti su Feniksu, nuolat pakylančiu iš pelenų. Jau folkloru yra tapusios istorijos apie čia vykusius gaisrus, kurių, pasak šaltinių, čia buvo net keturi (2003 m., dukart 2009 m. ir 2013 m.). Pirmojo gaisro metinių proga buvo surengta šventė, kuriame grupė „Bacefalai Boney M“ dainos „Brown Girl in the Ring“ motyvais dainavo „Sudegė Brodvėjus – ša la la la“, o tarp publikos šmėžavo ugniagesiai gelbėtojai. Tačiau kiti susidūrimai su ugnimi klubui nebuvo tokie linksmi – pasigirsta kaltinimų dėl galimo tyčinio padegimo. Pastarojo gaisro autorystę galima priskirti rokenroliškai dvasiai, mat baro lubos liepsnojo nuo tuo metu grojusios sunkiojo roko grupės SBS (*Spicy Bit of Scandal*) scenografinių sprendimų.

Klubas visada turėjo ambicijų lygiuotis į platesnį formatą. Daugelis pamena „Bravo“ arba „Radiocentro“ muzikinius apdovanojimus. Tačiau, ar kas žino, kad pirmus penkerius gyvavimo metus „Brodvėjaus“ savininkai gimtadienio proga taip pat rengė apdovanojimus, skirtus ryškiausiems to meto muzikos atlikėjams pagerbti. Nominantus ir nugalėtojus rinko speciali komisija, o pačią ceremoniją ne kartą filmavo nacionalinė televizija. Į šalį žengiant muzikinių talentų paieškų šou madai, baras nusprendė neatsilikti

ir organizavo konkursą „Broadway star“, kuriame savo pirmuosius žingsnius žengė daugelis šiuo metu žinomų grupių bei atlikėjų – „Jama & W“, „Garbanotas“ ir t. t.

Klubų adresai

1. „Langas“, Ašmenos g. 8
2. „Bombiakas“, Smėlio g. 33
3. „Muzikinis angaras“, J. Jasinskio g. 14
4. „GreenClub“, Kauno g. 6
5. „Bix“, Etmonų g. 6
6. „Brodvėjus“, Vokiečių g. 4 ir Mėsinių g. 4 kampas

Susitikę atspindyje

Vilma Samulionytė
Lietuvos fotomenininkų sąjungos parodų kuratorė

Ramūnas Danisevičius. Vilnius, 2018.

**Nors Ramūnas Danisevičius (g. 1973)
ir Algimantas Kunčius (g. 1939)
atstovauja skirtingoms kartoms,
abu yra puikūs fotografai, turintys
savitą matymą bei kūrybinį braižą.
Be abejonės, juos pavadinčiau
kolegomis, nors susitikę, manau,
keletu klausimų tikrai sveikai
pasiginčytų.**

Ramūnas yra dažnai matomas Vilniaus gatvėse ar renginiuose su fotokamera ir dviračiu. Sustoja, persimetame žodžiu, pasijuokiamo iš kokios aktualijos ir vėl atgal į savo rūpesčius. A. Kunčius taip pat sutinkamas Vilniuje, bet tikrai be dviračio, irgi kokiame nors kultūros renginyje, parodos atidaryme.

Su Algimantu ilgiau pašnekame apie Lietuvos fotografijos ateitį, archyvus ir jų likimą, pagvildename ir daug nerimą keliančių klausimų kultūros srityje. Nepažinojau jo jaunystėje, kai dirbo „Kultūros barų“ redakcijoje. Gal tada pokalbis irgi vyktų probėgšmais, tarp fotografavimo ir skubių reikalų.

Fotografija saugoma Lietuvos nacionaliniame muziejuje

Algimantas Kunčius.
Radvilų rūmų fragmentas, 1967.

Buvime ir laike turbūt labiausiai jaučiasi kartos skirtumas. Nors šiose fotografijose abu menininkai susitinka neįtikėtinu aspektu – pavasarį, atspindyje ir prasilenkdami būtent laike. Kai Algimantas sukūrė šią fotografiją su Radvilų rūmų fragmentu, jam buvo 28 metai. Ramūnas pasažą prie Filharmonijos užfiksavo būdamas jau per 40. Tik fotografijoje įmanomas toks laiko tunelis ir amžių painiava, kai jaunesni tampa vyresniais, o vyresni tampa jaunaisiais kūrėjais. Nepaisant to, abu šiais darbais atneša pavasarį. Balos mieste, kad ir kaip laikinai mus apsunkinančios, nepatogios, nemalonios ir šaltos, jos yra sezonų kaitos pranašai. Tokia aštri saulės šviesa būna tik pavasarį. Ir žmonės lyg nesupratę, kas vyksta – vieni dar su žieminiais rūbais, o kiti jau beveik vasariniais, bando tų balų išvengti.

Žinoma, šiose fotografijose galime įžvelgti daug daugiau nei tik pavasarį, atspindį ir saulę. Abu vaizdai nejučia nuklaidina atminties ir asociacijų klystkeliams, nebūtinai racionaliai, bet sluoksnis po sluoksnio atkelia atminties kodus, kurių seniai nejudinate, ir tada maži, malonūs šiurpuliukai, sukelti lyg pavasarinio vandens vėsos, grąžina į šiandieną. Tai mane visada žavėjo fotografijoje ir kituose menuose. Ta galimybė staiga nukeliauti šviesmetį ir atgal tik todėl, kad pažvelgus į vaizdą viena mintis veja kitą ir nejučia esi nebe čia. Tikiuosi, kad žmonės, kartą pabuvę Vilniuje, taip ir jaučiasi žiūrėdami į šio miesto fotografijas.

Visų mūsų reikalas

Viktorija Bružaitė-Kazlauskienė
Agnės Katmandu nuotr.

Sutikus Eriką Kieľę jums tikrai prireiks laiko patikėti, kad ši tatuiruotėmis, auskarais ir spalvingais rūbais išraiškinga mergina yra chemijos mokslų daktarė, o jos darbas – kruopščiai mikroskopu tirti sienų tapybos sluoksnius. Tačiau užteks kelių minučių, kol įtikėsite visomis Erikos idėjomis. Jos energijai beveik neįmanoma atsispirti. Ir gerai, nes kultūros paveldo ir dizaino srityse besisukančios merginos darbai skirti dalykams, kurie mums visiems turėtų labai rūpėti.

Erika, esi chemikė ir restauravimo specialistė. Kas Tave atvedė į tokią netipinę profesiją?

Kultūros paveldas, o ypač nekilnojamas kultūros paveldas, man visuomet būdavo patys paslaptingiausi objektai, kurie patraukia ir prikausto dėmesį. Dar prieš pradėdama dirbti šioje srityje, aš mėgdavau lankytis apleistuose dvaruose, senamiesčio pastatuose. Man visuomet buvo taip keista, kodėl tokio grožio statiniai stovi tušti. Lyg niekam nereikalingi.

Tiesą sakant, menas plačiąja prasme mane visuomet labai traukė. Tačiau mokykloje sekėsi chemija, o piešimo niekuomet rimtai nepraktikavau, todėl pasirinkau tuo metu ką tik atsiradusią konservavimo ir restauravimo chemijos specialybę. Dar studijų metu pradėjau dirbti kultūros paveldo srityje ir taip džiaugiuosi, kad įkliuvau! Juk čia nėra monotonijos, atliekant kultūros paveldo tyrimus, kiekvienas objektas yra visiškai kitoks – su sava istorija.

Jei pažvelgtume pro rakto skylutę – kaip atrodo Tavo darbo diena laboratorijoje?

Mano specializacijos (sienų tapyba, polichromija) chemiko-technologo darbas yra gana juvelyrinis. Kone visą dieną mikroskopu žvelgiame į nedidelius paveldo objektuose paimtus mėginius, įvairiomis technikomis bandome nustatyti sluoksnių skaičių, tiriamo, iš ko gi tie sluoksniai susidaro – kokia rišamoji medžiaga, kokie pigmentai. Tuomet laužome galvą, nustatydami galimus dažymo etapus, bei paruošiame ataskaitą su rekomendacijomis, koks, analitiškai žvelgiant, yra objektas ir kaip su juo elgtis.

Kokių įdomiausių nutikimų Tau yra įvykę gelbstint miesto paveldą nuo užmaršties?

Pradėjus dirbti laboratorijoje, pamenu, įdomiausia būdavo nuvykus į pastatus, bažnyčias kalbėtis su „rimtais vyrais“ – statybininkais, rangovais, objektų savininkais. Jie niekuomet mūsų nesiklausydavo. Jaunos merginos, nieko jos nesupranta, o dar ir atrodau, švelniai tariant, ne visai „standartiškai“. Tačiau po kelerių metų šis požiūris pasikeitė, matant atliktus darbus, konsultuojant.

O įdomiausias mūsų darbo elementas tikriausiai yra pastoliai, kuriais tenka karstyti, kad paimtum mėginį, tarkime, iš bažnyčios skliautų. Oi, patikėkite, kokiais tik man teko naudotis – nuo medinių, klibančių lentų iki bokštelių, kurie juda į visas puses ir, atrodo, tuoj grius! Pamenu, kartą reikėjo paimti aukštai esantį sieninės tapybos mėginį. Ilgokai laukiau bokštelio, o kai jis atvyko, kiek nustebau – bažnyčios viduje nebuvo jokio svorio, su kuriuo būtų galima jį pritvirtinti.

„O įdomiausias mūsų darbo elementas tikriausiai yra pastoliai, kuriais tenka karstyti, kad paimtum mėginį, tarkime, iš bažnyčios skliautų. Oi, patikėkite, kokiais tik man teko naudotis – nuo medinių, klibančių lentų iki bokštelių, kurie juda į visas puses ir, atrodo, tuoj grius!“

Todėl, kol buvau palubėse, judėjau į visas puses, o bokštelį prilaikantis svoris buvo keturi bažnyčios darbuotojai. Baimės buvo pilnos kelnės. Bet viskas baigėsi gerai, mėginiai paimti, o objektas – ištirtas!

Be to, kad esi chemijos mokslų daktarė, dirbi kultūros paveldo srityje, esi ir drabužių kūrėja! Ar prekės ženklą „Second ME“ kolekcijose galime atrasti Vilniaus įkvėptų rūbų?

Aš praktiškai visą savo laiką – tiek darbo, tiek laisvalaikio – leidžiu Vilniaus senamiestyje. Senamiestis man visuomet yra didelis įkvėpimo šaltinis kartu su čia gyvenančiais, atvykstančiais, praeinančiais žmonėmis. Senamiesčio atmosfera yra ypatinga, artima, sava, gyva ir nuolat šurmuliuojanti. Tad „Second ME“ radosi iš poreikio drabužiams, kurie būtų tinkami nuo ryto iki vakaro, nuo ėjimo į darbą iki vakarėlio. Juk senamiestyje nutinka daugybė įdomių situacijų, kai norisi jaustis patogiai, nevaržomai ir gražiai. Nesvarbu, ar leistumeisi į pažintinę ekskursiją, laiptotum per tvorą, ar eitum į oficialų susitikimą. Tad tikrai taip, mano kuriami rūbai yra įkvėpti Vilniaus, senamiesčio ir nuotykių, kurie čia nutinka kasdien. Drabužiai, tinkantys intensyviai gyvenančiam žmogui, mėgstančiam natūralias medžiagas, tvarią ir etišką madą.

Abi Tavo veiklos sritys – paveldas ir dizainas – turi visuomeninę išraišką. Esi renginių „Heritas“ ir „Lokacija“ sumanytoja ir vadovė. Kodėl nusprendei juos rengti, kas Tave įkvėpė ir motyvavo?

Aš esu toks šiek tiek išprotėjęs, idėjinis žmogus, kuris stengiasi visa savo veikla nešti naudą miestui, visuomenei, tiesiog žmonėms. Tame, ką veikiu – ar tai būtų kultūros paveldas, ar drabužiai, kuriuos kuriu, ar dizaino, meno renginiai – matau didelę prasmę. Kadangi esu žmogus „iš apačios“, kuris dirba sistemoje, dalyvauja kituose renginiuose, dažnai pasigendu nuoširdumo, paprasto žmogaus, su kuriuo galėtum pasikalbėti apie tai, kas blogai, kaip tai reiktų spręsti, pasigendu bendradarbiavimo tarp įvairių įstaigų, nes pastaruoju metu Lietuvoje visi tapę individualistais. O aš esu komandos žmogus. Todėl renginiais, kuriuos organizuoju, siekiu suburti bendruomenes žmonių, kurie yra neabejingi. Kurie nori augti, tobulėti, skleisti žinių apie savo darbo pobūdį ir kartu spręsti problemas. Kalbant apie „Heritas“ – kultūros paveldo tematika yra labai jautri, o viešų renginių, skirtų visuomenei, kuriuose žmonės galėtų susipažinti su specialistais, įstaigomis, kurios dirba šioje srityje, ir tiesiog išsiaiškinti, paprastai, žmonių kalba, kaip jiems elgtis su paveldo objektais, nėra. Todėl čia siekiu suburti visą spektrą specialistų, mėgėjų, profesionalų, bet kartu ir visuomenės atstovų, bendruomenių, entuziastų, kuriems rūpi kultūros paveldas. Pristatyti paveldą per praktiką ir edukaciją, per gyvą prisilietimą. Tikiu, kad kurdami bendradarbiavimo tiltus bei asmeninį ryšį su paveldu mes turėsime kiek kitokį požiūrį ir suprasime, kad kultūros paveldas yra visų mūsų reikalas.

Atgimstanti Ramintojos bažnyčia tampa erdve kultūros ir meno iniciatyvoms.

O „Lokacija“ atsirado dėl to, kad viešojoje erdvėje pasigedau renginio, kuris dizainą ir meną pristatytų per praktiką, pažinimą ir edukaciją. Kiekvienas supranta, kad rankų darbo daiktai, paveikslai, drabužiai ar kad ir kas tai būtų turi didelę vertę. Tačiau dirbdama šioje srityje pastebėjau, kad žmonės yra pamiršę, ką reiškia rankų darbo daiktas. Juk pats įdomiausias aspektas yra procesas. Todėl renginyje „Lokacija“ stengiamės šiek tiek atverti kūrėjų studijas, organizuojame kūrybines dirbtuves, kurių metu kiekvienas gali įsijausti ir pabūti vieną dieną menininku, kūrėju, susipažinti su meno atsiradimo procesu. Skatiname atsakingą vartojimą, tvarią madą, autentiškumą ir „pasidaryk pats“ filosofiją.

„Heritas“ renginys vyksta ypatingoje erdvėje – Ramintojos (Vilniaus Švč. Mergelės Marijos Ramintojos) bažnyčioje. Kodėl pasirinkote šią vietą?

Aš vis stebėdavausi, kodėl šioje ypatingoje vietoje niekas nevyksta. Susidarė toks įspūdis, lyg bažnyčia ilgai stovėjo laukdama, kol bus atrasta. Mistiška, uždaryta,

„Tikiu, kad kurdami bendradarbiavimo tiltus bei asmeninį ryšį su paveldu mes turėsime kiek kitokį požiūrį ir suprasime, kad kultūros paveldas yra visų mūsų reikalas.“

visuomenei neprieinama. Lyg ji budėtų laukdama išgelbėjimo iš sąstingio. Kai bažnyčią perdavė Vidaus reikalų ministerijai, kun. Algirdas Toliatas čia subūrė nuostabią bendruomenę, kuri yra labai atsakinga ir neabejinga kultūros paveldui. Tiesą sakant, toks jausmas, kad ši bažnyčia pati pritraukia žmones. Neabejingsus žmones, kurie stengiasi padėti. Kadangi „Heritas“ idėja yra kiek įmanoma savanoriškai prisidėti prie kultūros paveldo išsaugojimo ir pažinimo, suvienijome jėgas ir kiek galėdami pirmojo

renginio metu padėjome bendruomenei – kartu su specialistais, meistras, restauratoriais tvarkėme stogą, sieninę tapybą, kitas erdves.

Ramintojos bažnyčia yra unikali vieta, kurios istorija – išskirtinė. Atrodo apleista, tačiau toli gražu tokia nėra. Ši erdvė turėjo gausybę istorinių vingių, kurių metu drastiškai pakeistas bažnyčios interjeras. Todėl ji pritraukia tuos, kam patinka neišblizginti paviršiai, o konceptualios, unikalios erdvės, kuriose yra laisvė kurti. Tad ši vieta, galima sakyti, pati pasirinko „Heritas“.

„Ramintojos bažnyčia yra unikali vieta, kurios istorija – išskirtinė. Atrodo apleista, tačiau toli gražu tokia nėra. Ši erdvė turėjo gausybę istorinių vingių, kurių metu drastiškai pakeistas bažnyčios interjeras. Todėl ji pritraukia tuos, kam patinka neišblizginti paviršiai, o konceptualios, unikalios erdvės, kuriose yra laisvė kurti.“

Be vienbokštės gražuolės Ramintojos bažnyčios, kuriuos gal dar mažai kam atrastus Vilniaus pastatus rekomenduotum aplankyti?

Tikrai rekomenduoju užsukti į A. Mickevičiaus biblioteką! Kadangi ir pačiai teko atlikti kai kurių paviršių tyrimus, lankytis objekte tvarkybos metu ir po jų – restauruoti, atkurti interjerai, įdomiausios istorijos, atradimai – tikrai verti dėmesio. Žinoma, M. Mažvydo biblioteka – puiki erdvė tiek darbui, tiek įspūdžiui susidaryti, kaip dera modernus, šiuolaikiškas požiūris su paveldo įveiklinimu. Pastaruoju metu bunda ir senamiesčio kiemai, gatvių, kvartalų bendruomenės. Tad labai rekomenduoju pasivaikščioti po Stiklių g., kur kaip tik yra atverti kiemeliai, kurie anksčiau nebuvo lengvai prieinami. Smalsaukite, atraskite perėjimus per kiemelius, kurie jungia senamiesčio gatveles, pavyzdžiui, Nykštukų perėją.

Plačiau apie Erikos inicijuojamus renginius:

„Heritas“ (gegužės 3–4 d.) – heritas.lt
„Lokacija“ (liepos 13 d.) – lokacija.lt

SKONIS

Duonos ambasados

Auksė Podolskytė
Agnė Katmandu nuotr.

„Nėra namų be dūmų“, – mėgstama sakyti. Lygiai taip pat nėra šalies ar tautos be savitos duonos. Duona, kaip ir gastrominė kultūra, keliavo kartu su žmonėmis. Tiesa, kai kurios tradicijos taip ir pasilikdavo uždarose bendruomenių virtuvėse, kitos pasiekdavo tik siaurą visuomenės dalį, t. y. labiau pasiturinčiųjų sluoksnį. Vis dėlto XVII–XVIII a.

Vilniuje, be lietuviams ir lenkams būdingos ruginės ir kvietinės duonos, buvo žydiškų, totoriškų, karaimų, vokiškų, rusėniškų duonos kepinų. O šiandien? Prieš jus, ko gero, pirmoji Vilniaus kepyklų ir jų duonos apžvalga.

„Sourdough“ – kreida parašyta kepyklos „**Druska Miltai Vanduo**“ lentoje. Šis ne kiekvienam suprantamas žodis tarsi slaptas kodas keliskart nuskamba prie prekystalio. Kas slypi už „sour“ (liet. rūgštu) ir „dough“ (liet. tešla) junginio? Ogi natūralaus raugo duona su rūgšte! Kad būtų aiškiau, imkime paprastą pavyzdį ir prancūzišką batoną palyginkime su šia artima tradicinei lietuviškai ruginei duona. Pirmoji kepama iš raugo, kuris yra ruošiamas iš kultivuotų mielių, o „sourdough“ – iš laukinių. Taigi esminis skirtumas yra raugo sudėtis, nuo kurios priklauso ir šio kepinio paruošimo trukmė. Žiemą dėl šalčio visas iš laukinių mielių pagaminto raugo duonos kepimo procesas gali pareikalausiti 12 valandų. Temperatūra – labai svarbus veiksnys.

Iškepti šiai duonai reikia ne tik trijų ingredientų, kurie įvardyti kepyklos pavadinime, bet ir dar kai ko. „Didžiąją dalį darbo fermentacijos procese padaro nematomos, kepyklos aplinkoje esančios mielės. Pavyzdžiui, šių mielių iš mamos prisigaudęs Christine (verslo partnerė Christine Wons – aut. past.) keturmetis sūnus, žaisdamas sugeba paruošti tešlą, kuri idealiai iškyla ir iškepa puiki duona“, – paaiškina viena šios vietos savininkių Barbora Grigaliūnaitė-Kadūnienė.

Kepyklos šeimininkės suvedė ne kas kita, o duona. Su šeima iš Londono į Lietuvą prieš dvejus metus sugrįžusi Barbora pasakoja, kad Vilniuje ieškojo pamėgtos iš natūralaus raugo kepamos duonos, tačiau nesėkmingai. Vėliau ji susipažino su Christine, kuri jau buvo atidariusi šią kepyklą Stoties rajone ir tokią duoną kepė išskirtinai kavinėms ir restoranams. Neilgai trukus moterys suvienijo jėgas ir kepykla tapo

atvira – duonos ir rečiau randamų gardėsių čia gali užsukti kiekvienas. Savininkės sako, kad kepa tik tai, kas skanu joms pačioms. Pavyzdžiui, maltietiškus „pastizzi“ šalia Christine namų Toronte kepdavo nedidelė kepyklėlė. Tai – nesaldūs sluoksniuotos tešlos pyragėliai su įdaru. Portugalijoje svečiavęsi atpažins auksinės spalvos pyragaičius „pastéis de nata“. Tačiau yra ir tradicinių, visame pasaulyje žinomų kepinų – šokoladinis braunis, morkų pyragas ar cinamoninės bandelės. Dabar verslo partnerės turi planą pradėti rengti vėlyvuosius pusryčius.

Kur?

Geležinkelio g. 3

„Facebook“: **dmvkepykla**

Apvalūs, traškaus viršaus ir minkšto vidaus riestainiai prieš kelis šimtus metų pirmąkart iškepti Krokuvoje. Monrealyje ir Niujorke populiarius užkandis po ilgo laiko sugrįžo atgal į Vilnių – juos kepdavo iki Antrojo pasaulinio karo gausi Lietuvos žydų bendruomenė. Ko gero, pirmoji vieta, pabandžiusi atgaivinti šią tradiciją, buvo kavinė „Beigelistai“. Prieš trejetą metų košerinį žydišką skanėstą pradėjo kepti ir „**Beigelių krautuvėlė**“. Šalia Lietuvos žydų bendruomenės veikianti kavinė siūlo ir kitų žydiškų skanėstų – rombo formos morkų ir imbiero gardėsio „imberlach“, meduje virtų „teiglach“, meduolio „lekach“. Jų apsuptyje iš vitrinos žvelgia sėklomis, riešutais, žolelėmis, aguonomis barstyti riestainiai (angl. „bagel“). Yra ir didesnių su sezamų sėklomis – tokiais prekiaujama Izraelio gatvėse. Kiekvieną penktadienį kepama mielinė chala, šabo ir švenčių pynė. Kiekviena vija turi prasmę – tiesa, taika ir teisingumas.

„Pitas, Izraelyje populiarias duoneles, kvepiančias mielėmis, pradėjome kepti iš smalsumo.“

Visai neseniai krautuvėlė pristatė naujieną – plokščią apvalios formos duoną, kepamą iš kvietinių miltų. „Pitas, Izraelyje populiarias duoneles, kvepiančias mielėmis, pradėjome kepti iš smalsumo. Šiemet minėdami trejų metų gimtadienį pasirinkome temą „Izraelio gatvės maistas“.

Izraelio gatvės maisto simbolis – pitos.

Pita yra šios maisto kultūros simbolis. Ji valgoma su humusu, o skubant iš namų į darbą į ją galima įsimesti ir keptą kiaušinį. Krautuvėlėje į baltos duonos kišenę kemšame viską, ką norisi. Populiariausi, žinoma, falafeliai su įvairiomis daržovėmis ir padažais. Taip pat ruošiami sumuštiniai „sabich“, į kurį įeina keptas baklažanas, žalumynai ir įmantrūs padažai. Pitą galima plėšyti ir mirkyti į tyrą alyvuogių aliejų su „za’atar“ prieskonių mišiniu“, – atskleidė Dovilė Rūkaitė, „Beigelių krautuvėlės“ ir Lietuvos žydų bendruomenės projektų vadovė.

Kur?

Pylimo g. 4

„Facebook“: **BagelShopVilnius**

Juodųjų ir baltųjų sezamų sėklomis barstyta uzbekų duona valgoma tik rankomis.

Prieš pusantrų metų Vilniuje pakvipo uzbekiška duona. Gimtinėje apvalus, saulės formą primenantis kepalukas vadinamas „obi non“. Lietuvoje, kaip ir Rusijoje, kai kurie šią duoną vadina „lepioška“. Kepyklose „**Mama Azija**“ tradicinę duoną bei keletą kitų šio krašto virtuvės patiekalų (trikampius pyragėlius samsas, mantus, plovą ir saldėsius) ruošia uzbekai, atvykę iš Andižano srities, esančios rytinėje šalies dalyje. Todėl duoną jie kepa taip, kaip namuose – iš kvietinių miltų, pieno, cukraus, mielių ir druskos. Viršus pagardinamas apibarstant juodųjų ir baltųjų sezamų sėklomis.

**Vienas kepėjų
papasakoja, kad
Uzbekijoje vienas
žmogus per dieną
įprastai suvalgo
iki 8 šios duonos
kepalėlių.**

Prie tandyro krosnies sienelių prilipinta duona kepama ant atviros ugnies. Prieš tai kiekvienas kepalukas „šampuojamas“ – naudojant specialų spaudą „chekich“ jame įspaudžiamas norimas raštas ar ženklas. Pavyzdžiui, Vilniuje kepėjai duoną pažymi pirmosiomis kepyklos raidėmis „M“ ir „A“. Šis veiksmas svarbus ir pačiai duonai – jei ji nebus pažymėta, tuomet kepdama mielinė tešla išsipūs tarsi burbulas ir duona neturės plokščios formos.

Vienas kepėjų papasakoja, kad Uzbekijoje vienas žmogus per dieną įprastai suvalgo iki 8 šios duonos kepalėlių. Tradiciškai plokščiaduonė valgoma rankomis, peilis nenaudojamas.

Kur?

Kalvarijų turgus (Kalvarijų g. 61),
Antakalnio turgelis (Antakalnio g. 77)
„Facebook“: **MamaAzija**

Kartvelų duona, kaip ir uzbekų, kepama ant atviros ugnies.

Sakartvele, kaip ir Uzbekijoje, duonos forma priklauso nuo regiono. Kepykloje „**Gruziniška duona**“ aštuonerius metus ruošia pailga, laivelio formos kvietinė ir apskrita duona. Tokia, kaip įprasta šalies rytuose esančioje Kachetijoje, iš druskos, miltų, vandens ir mielių.

Nors kartvelų duonos (*puri*) Vilniuje galima rasti ne tik minėtoje kepykloje, kaip pasakojo šios kepyklos vadovas Airidas Balčiūnas, kepti kartvelų duoną maždaug prieš dvyliką metų jis pradėjo pirmasis Lietuvoje. Iš pradžių tik Kėdainiuose, vėliau kepyklą atidarė ir Vilniuje. Šiandien kepama duona iškeliauja už Lietuvos ribų – į Latviją ir Estiją.

Sakartvele duona kepama ant atviros ugnies. Tešla prilipinama prie krosnies, vadinamos *tone*, kraštų. Pakaitinta 250–300 laipsnių karštyje, duona ištraukiama metaliniu įrankiu.

Kur?

Bazilijonų g. 3

„Facebook“: **Gruziniška duona**

„Biržų duonos“ parduotuvių ir kavinių Vilniuje daugiau nei penkios. Tačiau, ko gero, nė viena jų neturi tokio įdomaus šeiminko kaip „**Joffė's duoninė**“. Čia netgi yra iš medžio išdrožtas jo biustas. Prieš dvejus metus pradėtas šeimos verslas, kaip prisimena savininkas Anatolijus Joffė, buvo atsitiktinis eksperimentas, vėliau virtęs verslu. Šiandien be šios duoninės, virtusios kavine, jis savo gyvenimo įsivaizduoti nebegali.

Savo išvaizda pretzeliai primena riestainius, tačiau yra laikomi duona.

Duoninėje dėmesį patraukia niekur kitur Vilniuje nematyti *pretzel'iai*, ankstyvaisiais viduramžiais Europos vienuolių pradėti gaminti riestainiai su mazgeliu.

Anatolijus atskleidžia keletą istorijų – kaip vieną dieną apsieiškė bendrapavardis iš Pietų Afrikos Respublikos ir papasakojo, kad anksčiau būtent šioje vietoje veikė kepykla, kad kol kas čia nedirbo nė vienas lietuvis, tačiau čia dirbusi Irano kurdė kepė nuostabią duoną. Dirbo ir armėnė, o šiuo metu jam padeda sostinėje studijuojanti baltarusė ir virš kepyklos gyvenanti rusė. Pastarosios iš Sibiro kilusios moters koldūnų („Alisos koldūnai“) galima rasti meniu, kuris, kaip ir komanda, tarptautinis: kibinai, sraigės, šakšuka (rytietiškas omletas – aut. past.).

Įvairios čia ir duonos rūšys. Tamsios, sako, yra populiariausios, maišytos su kvietiniais miltais – mažiau. Perkamiausia kanapinė. Duoninėje dėmesį patraukia niekur kitur Vilniuje nematyti *pretzeliai*, ankstyvaisiais viduramžiais Europos vienuolių pradėti gaminti riestainiai su mazgeliu. Įdomu tai, kad šis Vokietijoje populiarus kepinys yra laikomas duona, o ne jos gaminiu. Užkandį, barstytą stambiais druskos krislais, perpeptą sviestu ar su sūriu patogu valgyti skubant.

Kur?

Šopeno g. 10

„Facebook“: **JoffesDuonine**

Dviejų arklio galių tramvajus

Ričardas Žičkus

Jau dešimtmetį viešojoje erdvėje vis išgirstame kalbų apie tramvajaus tiesimą sostinėje. Tačiau retas žino, kad tramvajus Vilniuje veikė ir gerokai seniau. Tiesa, kiek kitoks.

Vilnius, kaip ir daugelis kitų Europos ir carinės Rusijos miestų, antroje XIX a. pusėje sparčiai plėtėsi, augo priemiesčiai, vystėsi pramonė. Miestui būtinai reikėjo visuomeninio transporto, todėl 1887 m. Vilniaus Dūma paskelbė arklinio tramvajaus Vilniuje įrengimo konkursą. Skelbimai išspausdinti daugelyje Rusijos ir Europos šalių laikraščių.

1893 m. birželio 3 d. Georgijaus prospekto (dab. Gedimino prospektas) ir Žandarmskij skersgatvio (dab. Jogailos g.) sankryžoje ant bėgių stovėjo dideli vagonai, pakinkyti pora arklių. Aikštėje susirinko minia žmonių. Pasibaigus iškilmingoms prakalboms Vilniaus generalgubernatoriaus žmona perkirpo juostą, simboliškai atidarydama Vilniuje naują visuomeninio transporto rūšį – arklinį tramvajų (*konkę*). Pirmoji linija jungė Žaliąjį tiltą su Geležinkelio stotimi. To pat mėnesio pabaigoje pradėjo veikti ir antroji linija, keleivius vėžinusi nuo Vilnios tilto Užupyje iki Lukiškių aikštės. Kiek vėliau arklių traukiami vagonai ėmė dardėti ir maršrutu Katedros a.–Antakalnis, ėjusiu iki pat miesto ribos, kur laukė keltas per Nerį.

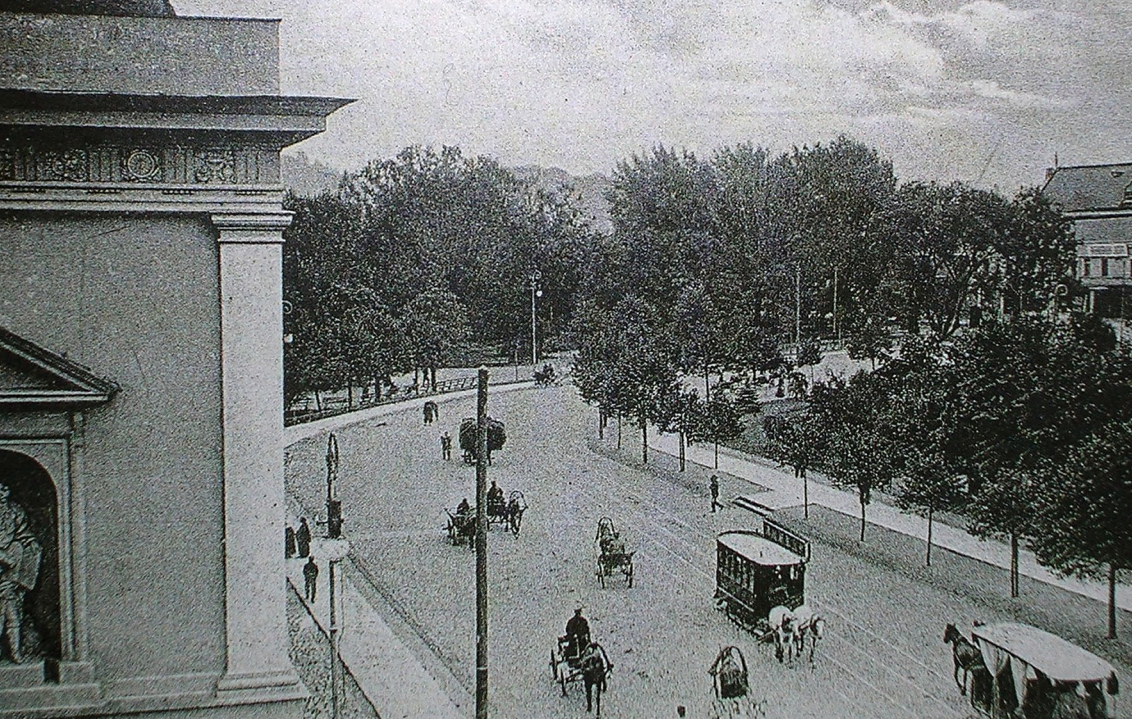
Konkė Gedimino pr. XX a. pradžioje.

P. Rutkausko rinkinys

Stotelių anuomet nebuvo. Tramvajus sustodavo keleiviui pareikalavus bet kurioje vietoje, išskyrus posūkius ir įkalnes. Humoristinis laikraštis „Litwin“ išspausdino kelių sakinių straipsnelį „Tramvajus į Antakalnį“: „Pone konduktoriau, prašau sustoti. Netrukus tramvajus sustojo. Prašau pavažiuoti dar 30 žingsnių, nes man reikia išlipti prie pat savo namų.“

Pavėžėjimas *konke* kainavo 5 kapeikas. Ar tai buvo brangu? Palyginimui, šaltkalvis (kvalifikuotas darbininkas), tiesiantis Žvėryno tiltą, per dieną uždirbdavo apie 1,8 rublio, kvietinės duonos puskilogramis kainavo 12 kapeikų, o 10 kiaušinių – 27 kapeikas.

**Tramvajus
sustodavo keleiviui
pareikalavus bet
kurioje vietoje,
išskyrus posūkius ir
įkalnes.**

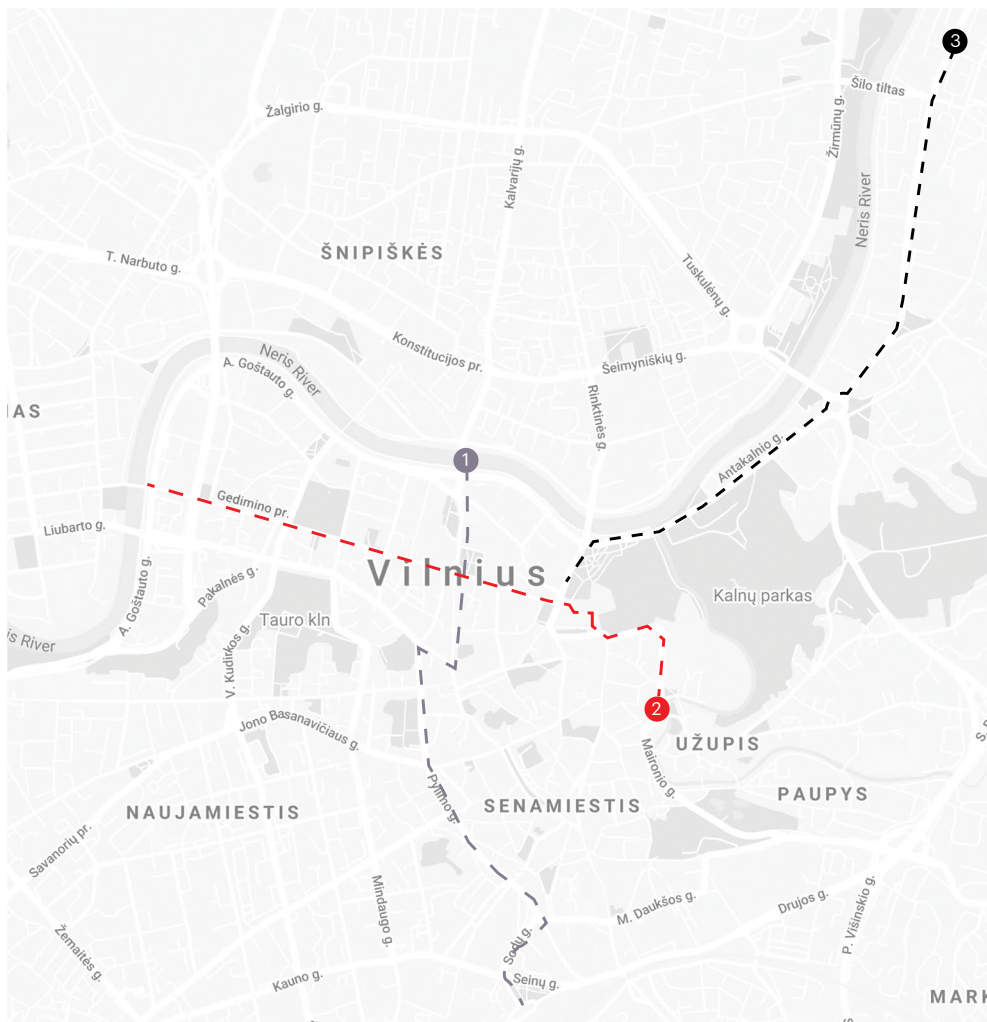
XIX a. ir XX a. pradžioje pagrindinė gatvė ėjo visai šalia Katedros.

P. Rutkausko rinkinys

Pradžioje tramvajaus vagonams ir arkliams laikyti leista laikinai išsinuomoti vienam miestiečiui priklausantį cirko pastatą Lukiškių aikštėje. Kiek vėliau Vilniaus valdyba leido tramvajaus bendrovės įgaliotiniui generolui majorui Fiodorovui Antakalnyje tarp Smėlio ir V. Grybo gatvių pastatyti tramvajų parką – čia buvo įrengtos dvi arklidės (kiekviena 64 arkliams) ir du pastatai vagonams. Bevardis skersgatvis, ėjęs per parką, netrukus buvo pavadintas „Konnoželeznaja“ gatve, o vėliau gavo Tramvajų g. pavadinimą, kuris išlikęs iki šių dienų.

1897 m. arklinio tramvajaus linija Žaliasis tiltas–Geležinkelio stotis buvo sutrumpinta, bėgius nuo Gedimino pr. iki Pylimo g. nutiesus Vilniaus gatve ir Islandijos skersgatviu. Tais pačiais metais įrengus bėgius nuo Lukiškių aikštės iki Žvėryno tilto, baigėsi tramvajaus linijų tiesyba, tokios jos išliko iki Pirmojo pasaulinio karo.

1915 m. rugsėjį iš Vilniaus evakuojantis pramonės įmonėms, valdžios institucijoms, kariuomenei išsigabenant dar likusius žirgus, dviračius, motociklus ir automobilius, buvo rekvizuoti ir *konkės* arkliai. Arklinio tramvajaus administracija taip pat išvyko. Vagonai ir įranga liko stovėti tramvajų parke Antakalnyje. Spalio 18 d. miestą užėmė vokiečių kariuomenė ir daugiau kaip du dešimtmečius trukusi Vilniaus arklinio tramvajaus istorija baigėsi. Šiandien tik Tramvajų gatvės pavadinimas Antakalnyje vis dar primena apie bėgiais dardėjusius vagonus, traukiamus poros arklių.

Vilniaus arklinio tramvajaus linijos

1. Žaliasis tiltas–Geležinkelio stotis

Vilniaus g., Gedimino prospektas,
Lukiškių aikštė, Vasario 16-osios g.,
Pamėnkalnio g., Pylimo g., Sodų g.

Sutrumpintas maršrutas:

Vilniaus g., Islandijos g., Pylimo g., Sodų g.

2. Vilnios tiltas Užupyje–Žvėrynas

Maironio g., Barboros Radvilaitės g.,
Katedros aikštė, Gedimino prospektas.

3. Katedros aikštė–Antakalnis

Antakalnio gatvė

Bendras visų linijų ilgis –

9 varstos (1 varsta – 1067 m).

Literatūrinis Vilnius

Literatūra kūrė ir kuria Vilnių, Vilnius – literatūrą. Pradedant Gedimino laiškais, baigiant šiuo metu rašomais romanais, pjesėmis, eilėraščiais, Vilnius yra labai *įliteratūrintas*, o patys kūriniai formuoja miesto įvaizdį. Miestas kaip veiksmo vieta, miestas kaip dvasinių išgyvenimų erdvė, miestas kaip meilės objektas – čia rasite visko. Literatūriniai atskirų vietų, monumentų, Vilniui svarbių figūrų aprašymai atskleidžia sostinės įvairovę ir kviečia per fikcijos prizmę į Vilnių pažvelgti kaip į įkvėpimo šaltinį.

Pristatome keletą įdomiausių literatūrinių sostinės vizijų, o visą maršrutą „Literatūrinis Vilnius“ rasite Vilniaus turizmo informacijos centruose bei Neakivaizdinisvilnius.lt

VILNIAUS TURIZMO INFORMACIJOS CENTRAI:

- Pilies g. 2
(restoranas „Grey“) kasdien
9.00–12.00,
13.00–18.00
- Didžioji g. 31
(Rotušė) kasdien
9.00–13.00,
14.00–18.00

Ričardas Gavelis (1950–2002)

K. Sirvydo g. 4 (buvę „Knygų rūmai“)

Ričardas Gavelis – vienas ryškiausių ir provokatyviausių XX a. antrosios pusės lietuvių prozininkų, vadinamų Vilniaus metraštininku. Šis miestas, jo rajonai svarbūs daugelyje autoriaus tekstų.

Romanas „Vilniaus pokeris“ (1989)

Pagrindinis veikėjas Vytautas Vargalys – vidutinio amžiaus bibliotekos skyriaus vedėjas, praeityje kaip partizanas kovojęs su sovietų valdžia, kankintas KGB, gyvenęs lageryje. Vargalys jaučia, kad yra sovietinės aplinkos įkaitas (alkoholis, artėjanti degradacija), tad jo tikslas – pasitelkus bibliotekoje saugomą informaciją atskleisti ir visiems įrodyti žmones persekiojančios ir naikinančios totalitarinės sistemos (romane vadinamos „Jie“) buvimą. Vargalys vaikšto po Vilniaus gatves, stebi miesto erdves, žavisi ir šlykštisi didingomis miesto legendomis. Labiausiai tikėtinas Vargalio darbo vietos prototipas – buvę „Knygų rūmai“. Tai nuo 1946 iki pat 2015 m. Šv. Jurgio bažnyčios komplekse veikusi senų spaudinių saugykla ir bibliografijos centras su įspūdinga knygų kolekcija. Dalis knygų nuo valdžios buvo slapstomos bažnyčios nišose.

*„Juosvos prospekto grindinio plytelės
atspindi perkrypusias nuo krepšių sunkio
moteris, šlamšto prigrūstų vitrinų tuštumą,
stogo atbrailų lipdinius. Vilnius mėšlungiškai
dvėsuoja kaip merdintis žvėris. Artėja trečia,
pats darbymetis, tad niekas nedirba: pro šalį
vis slenka beveidės žmogystos – nenoriu
vadinti veidais tų oda aptemptų kaukolių.
[...] Visi jie jau pražuvę. Belieka bendrauti
su pačiu Vilnium – jis mane supranta, o aš
užjaučiu jį.“*

Marius Burokas (g. 1977)

Aušros vartai

Marius Burokas – poetas, vertėjas, vyriausiasis žurnalo „Vilnius Review“ redaktorius. „Mane domina riba, kur miestas pasibaigia, kaip aplinka jį surija“, – sako M. Burokas. Naujausios poezijos knygos „Švaraus buvimo“ (2018) viršelis – Vilniaus žemėlapis.

„Vilnius. Liepa“

*erdvus sekmadienis prieš lietų. tik liepos
tyliai barsto žiedus,
o parko ūksmėje raudonai šviečia ledų
prekeivio vežimėlis.
ir pirmos katės tyliai žengia iš senamiesčio
laiptinių. kieme
ant smėlio žiovaudamas stovi anksti pakirdęs
vaikas. ramybė
trauksis tuoj. skambės varpai, kavinėse
cinksės šaukšteliai ir
pro Aušros Vartus įžengs dairydamasis
smalsiai svetimšalis.*

Ischokas Meras (1934–2004)

Visų Šventųjų ir Rūdninkų g. sankirta, buvę
žydų geto vartai

Ischokas Meras – žydų kilmės lietuvių rašytojas. Nors 1972 m. I. Meras išvyko gyventi į Izraelį, visa jo kūryba rašyta lietuvių kalba. „Lygiosios trunka akimirką“ – į bemaž daugiausia užsienio kalbų išverstas lietuvių romanas. Svarbiausia tema – tragiška Lietuvos žydų lemtis XX a. vid.

Romanas „Lygiosios trunka akimirką“ (1963)

Romano veiksmas vyksta Vilniaus gete. Trys susipinančios pasakojimo linijos paauglio Izaoko ir jo šeimos narių akimis jautriai atskleidžia geto kasdienybę, žmogiškumą, heroizmą tragiškomis aplinkybėmis. Visą pasakojimą sujungia Izaoko ir geto komendanto Šogerio šachmatų partija – nuo žaidimo baigties priklauso geto vaikų ir Izaoko gyvybė.

„Pas mus, gete, niekur nėra gėlių.

Gėlės uždraustos.

Jų atsinešti irgi negalima.

Uždrausta.

Kodėl draudžiamos gėlės?

Ilgai mąstau, bet niekaip negaliu suprasti.

Jeigu aš būčiau pats didžiausias niekšas, vis tiek leisčiau auginti gėles. [...] Jeigu aš būčiau net pats didžiausias niekšas ir neleisčiau auginti gėlių, aš vis dėlto netrukdyčiau atsinešti jų iš laukų ir pievų, kai žmonės grįžta iš darbo lagerių. Kolonos eitų per miestą pavargusios, bet niekas nematytų nuleistų galvų.

Aš viską užmirštu. Aš labai noriu, kad mes išeitume į plačią žydinčią pievą, susėstume ant minkštos žolės ir aplinkui nieko daugiau nebūtų.

Negalima.

Getas aptvertas.

Yra vartai.

Prie vartų stovi sargybiniai.

Negalima.“

Pulsas

Kultūros studijos

Gegužės 9–12 d.

Europos dienos renginiai

Įvairios vietos

Europos dieną švenčia tūkstančiai žmonių visoje Europos Sąjungoje. Tai puiki proga susipažinti su Europos šalių kultūra, tradicijomis, kulinariniu paveldu. Visame mieste vykstantys koncertai, diskusijos, kūrybinės dirbtuvės kviečia prisiminti, kaip ir kodėl kilo suvienytos Europos idėja.
www.europosdiena.lt

Gegužės 21–26 d.

Tarptautinis folkloro festivalis „Skamba skamba kankliai“

Įvairios vietos

Seniausią folkloro festivalį Lietuvoje, rengiamą nuo 1973-ųjų, galima vadinti kasmetiniais folkloro atlaisdais, kur skamba sutartinės ir giesmės, tradicinių instrumentų garsai, sukasi šokėjai ir vyksta įvairios dirbtuvės.
www.ssk.lt

©Pixabay

Birželio 14 d.

Kultūros ir meno festivalis „Kultūros naktis“

Įvairios vietos

12-ąjį kartą Vilniaus gatvės, teatrai, galerijos, parkai, bažnyčios ir kitos erdvės savo duris atvers įvairiausioms meno rūšims neįprastu laiku – naktį. Dešimtys nemokamų, visiems atvirų renginių – kiekvienas ras tai, ko ieško. www.kulturosnaktis.lt

R. Šeškaitis, @Go Vilnius

Menai

Balandžio 23–28 d.

Festivalis „Jauna muzika“

*„Menų spaustuvė“, Šiltadaržio g. 6;
Sapiegų rūmai, L. Sapiegos g. 13*

Festivalis „Jauna muzika“ pristato menininkus, dirbančius su garsu ir muzika kaip eksperimentinio meno forma. Šiomet renginys skatins rizikingą bendradarbiavimą tarp autorių, trins ribas tarp kompozitoriaus ir atlikėjo skirties, skatins jautrumą muzikai per garso meną, koncertus, performatyvias paskaitas.

www.jauna.org

Gegužės 2–12 d.

Tarptautinis šiuolaikinio šokio festivalis „Naujasis Baltijos šokis“

„Menų spaustuvė“, Šiltadaržio g. 6

Festivalio organizatoriai kasmet suburia tiek pripažintus, tiek kylančius šokio menininkus, taip publikai pristatydami įvairias šiuolaikinio šokio kryptis. Šiųmetėje programoje – 20 spektaklių ir svečiai iš Žaliojo Kyšulio salų, tolimosios Australijos, Kanados, Libano, Prancūzijos ir kitų šalių.

www.newbalticdance.lt

Gegužės 6–11 d.

Tarptautinis universitetų teatrų forumas

Įvairios vietos

Forumas sukviečia teatru besidominčius studentus kartu kurti, dalytis ir progresyvias idėjas perteikti publikai. Jau 20 kartą vykstančiame renginyje šiemet Lietuvos ir užsienio universitetų trupės susiburs kūrybinėms dirbtuvėms, performansams ir spektakliams.

www.koturnos.lt

Gegužės 6–12 d.

Dizaino savaitė

Įvairios vietos

Šiemet vienas svarbiausių dizaino bendruomenės renginių kviečia pamąstyti apie progresą. Smalsią festivalio auditoriją kūrėjai pasitiks su naujienomis ir įvairove, atkreips dėmesį į pastarųjų metų pasiekimus, pažangą bei inovacijas. Programoje – kūrybinės dirbtuvės, parodos, konferencijos.

www.dizainosavaite.lt

Francois Durif performansas, R. Šeškaitis, ©GO Vilnius

Gegužės 16–21 d.

Tarptautinis Vilniaus salsos festivalis

Lenkų kultūros namai, Naugarduko g. 76

Festivalis kviečia nerti į salsos šokių sūkurį – nuo ketvirtadienio iki pirmadienio galėsite mokytis šokti, šėlti 5 vakarėliuose, šokti su geriausiais šokėjais bei stebėti Lietuvos ir užsienio atlikėjų šou programas.

Gegužės 18 d.

Gatvės muzikos diena

Įvairios vietos

Trečio gegužės šeštadienio tradicija, išplitusi už Lietuvos, ir vėl ragins pagroti, o einančius pro šalį – sustoti ir pasiklausyti. Tai diena, kai visas miestas skamba garsiausiai.

www.gmd.lt

A. Dzimidavičius, ©GO Vilnius

©Go Vilnius

Gegužės 30–birželio 2 d.

Tarptautinė šiuolaikinio meno mugė „ArtVilnius“

Lietuvos parodų ir kongresų centras

„Litexpo“, Laisvės pr. 5

Jubiliejinė mugė jau dešimtą kartą kviečia lankytojus nerti į šiuolaikinio meno gelmes – mugėje dalyvauja ir naujausius, įdomiausius kūrinius pristato apie 60 meno galerijų iš 15 šalių.

www.artvilnius.com

Birželio 3–21 d.

Tarptautinis muzikos festivalis „Vilniaus festivalis“

Lietuvos nacionalinė filharmonija,
Aušros Vartų g. 5

Tai koncertai, kuriuose skleidžiasi aukščiausio lygio muzika, atspindinti įvairių tautų ir epochų kultūrinę patirtį. Festivalis pristato žymių Lietuvos ir užsienio atlikėjų interpretuojamų simfoninių bei kamerinių kūrinių programas, šiuolaikinių Lietuvos kompozitorių premjeras, specialiai festivalio užsakyamu sukurtus kūrinius.
www.vilniusfestivals.lt

©GO Vilnius

V. Kirilovas, ©GO Vilnius

Birželis–rugpjūtis

Kairėnų vasaros festivalis

Vilniaus universiteto botanikos sodas
Kairėnuose, Kairėnų g. 43

Koncertai po atviru dangumi kviečia mėgautis muzika toliau nuo miesto centro, gamtos apsuptyje. Festivalio scenoje kasmet pasirodo gausus populiariosios lietuviškos muzikos atlikėjų ratas.

„Facebook“: [Kairenuvasarosfestivalis](#)

Gegužė–rugsėjis

„Vasaros terasa“

Mokytojų namų kiemelis, Vilniaus g. 39

Kiekvieną vasarą Mokytojų namų kiemelis tampa žinomiausia ir didžiausia Vilniaus terasa. Atšilus orams, „Vasaros terasa“ atidarys keturioliktą renginių sezoną, kupiną gyvos muzikos ir gerų emocijų.

„Facebook“: [v.terasa](#)

Birželis–rugsėjis

„LRT Opus“ terasa

Menų fabrikas „Loftas“, Švitrigailos g. 29

Visą vasarą erdvioje „Lofto“ lauko terasoje muzika liesis laisvai – vyks žymiausių Lietuvos ir užsienio grupių gyvo garso koncertai, varžysis muzikos inkubatoriaus „Novus“ dalyviai. Taip pat žadami kino seansai ir kitos pramogos, įtrauksiančios visą šeimą.

www.menufabrikas.lt/lrt-opus-terasa

Architektūra

Balandžio 27–28 d.

„Open House“

Įvairios vietos

Atviros architektūros savaitgalis jau penktus metus sėkmingai siekia savo tikslo – sukurti galimybę kiekvienam domėtis architektūra ir ją pažinti. Savaitgalio metu duris ekskursijoms atveria Vilniaus pastatai, pasižymintys architektūros išskirtinumu, svarba miestui ir bendruomenėms.

www.openhousevilnius.lt

Istorijos

Gegužės 3–4 d.

Paroda „Heritas“

Vilniaus Švč. Mergelės Marijos Ramintojos bažnyčia, Savičiaus g. 13

Šis renginys suburia visus, dirbančius kultūros paveldo srityje ir tiesiog juo besidominčius, kviečia megzti ryšius ir pažinti kultūros paveldą per edukacines programas ir kūrybinius užsiėmimus, pritaikytus ir vaikams, ir suaugusiesiems. Šiemet tai kūrybinės dirbtuvės, seminarai, muzika ir daugybė kitos įtraukiančios veiklos.

www.heritas.lt

G. Akstinaite, ©GO Vilnius

Gegužės 17 d.

Muziejų naktis

Įvairios vietos

Diena, kai ekspozicijos lankytojų laukia iki pat panakčių. Gausybė miesto muziejų kviečia ne tik apžiūrėti eksponatus, bet ir siūlo įvairius edukacinius užsiėmimus, temines ekskursijas – naktis tikrai nepailgs.
www.muziejunaktis.lt

©GO Vilnius

Gamtos mokslai

Balandis–birželis

Žygių ciklas

Neries regioninis parkas

Tai puiki proga patirti Neries regioninį parką visiems, mėgstantiems aktyvų poilsį gamtoje. Lydimi gido žygeiviai keliaus po pačias gražiausias, kartais keisčiausias ar ekstremaliausias parko vietas.
www.neriesparkas.lt

S. Žiūra, ©GO Vilnius

Literatūra

Gegužės 12–26 d.

Poezijos pavasaris

Įvairios vietos

Iškiliasias kasmetis literatūrinis renginys – savo kūrybą skaito Lietuvos ir užsienio poetai, dalyvauja kritikai, literatūrologai, vertėjai, aktoriai, muzikai... Festivalio metu vyksta daugybė pačių įvairiausių renginių: poezijos skaitymai, dainuojamosios poezijos vakarai, poezijos spektakliai, poetinės-muzikinės improvizacijos, parodų atidarymai ir kita.

www.rasytojai.lt

www.neakivaizdinisvilnius.lt

LEIDĖJAI: Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Užsienio ryšių ir turizmo skyrius

AUTORIAI: Aukšė Podolskytė, Jolintė Užsienytė, Matas Mulevičius,
Ričardas Žičkus, Viktorija Bružaitė-Kazlauskienė, Vilma Samulionytė.

TURINIO REDAKTORIAI: VšĮ „Gatvės gyvos“

DIZAINAS: FOLK

TIRAŽAS: 15 000 egz. (platinamas nemokamai)

ISSN 2669-025X

Neakivaizdinis
VILNIUS

Leidiny s apie mažiau atrastas
Vilniaus erdves ir asmenybes.